

FEJLESZTŐ BIBLIOTERÁPIA ZÁRÓVIZSGA TÉTELEK

2023/2024

Kedves Hallgatók! A záróvizsgára való felkészüléshez alapvetően azokat az anyagokat, jegyzeteket, prezentációkat, Önökkel megosztott anyagokat használják, amelyeket az oktatóik a képzés során megosztottak Önökkel. Az itt látható témák sokféleképpen, kreatívan, szabadon kifejtethetők, feldolgozhatók. A feltüntetett szakirodalmak ajánlások. Jó munkát, sikeres felkészülést kívánunk!

1. A biblioterápia fogalmának értelmezése, a biblioterápia fajtái, lehetséges célcsoportjai

Ajánlott szakirodalom:

- Béres Judit: „Azért olvasok, hogy éljek” Az olvasásnépszerűsítéstől az irodalomterápiáig. Pécs: Kronosz Kiadó, 2017.
- G. Tóth Anita: A biblioterápia klinikai alkalmazásáról. *Könyvtári Figyelő*, 2016. 1. sz. pp. 14–24.
http://epa.niif.hu/00100/00143/00307/pdf/EPA00143_konyvtari_figyelo_2016_1.pdf
- G. Tóth Anita: Az irodalomterápiás csoporthelyzet mint színtér. *Studia Litteraria*, 2014 (1-2) pp. 110–129. <https://ojs.lib.unideb.hu/studia/article/view/4032/3898>
- Jeney Éva: *Nyitott könyv: Irodalom, terápia, elmélet*. Bp.: Balassi Kiadó, 2012.

2. A fejlesztő biblioterápia jellegzetes alkalmazási területei, célcsoportjai

Ajánlott szakirodalom:

- Béres Judit: „Azért olvasok, hogy éljek” Az olvasásnépszerűsítéstől az irodalomterápiáig. Pécs: Kronosz Kiadó, 2017.
- Béres Judit – Csorba-Simon Eszter: Biblioterápia nőknek. *Könyvtári Figyelő*, 2015 (2) pp. 178–195.
https://epa.oszk.hu/00100/00143/00093/pdf/EPA00143_konyvtari_figyelo_2015_2_1_78-195.pdf
- Béres Judit – Csorba-Simon Eszter: Fejlesztő biblioterápia fiatalok fogvatartottakkal. *Könyvtári Figyelő*, 2013 (2) pp. 251–268.
https://epa.oszk.hu/00100/00143/00087/pdf/EPA00143_konyvtari_figyelo_2013_2_2_51-268.pdf
- Béres Judit – Sóron Ildikó – Tegzes Tünde – Zsidai Borbála: Hátrányos helyzetű középiskolások biblioterápiája. *Könyvtári Figyelő*, 2014 (4) pp. 459–480.
https://epa.oszk.hu/00100/00143/00095/pdf/EPA00143_konyvtari_figyelo_2014_4_4_59-480.pdf
- Béres Judit – Zoboki Rita: Idősek biblioterápiája a pécsi Szenior Akadémián. In: Nagyházi Bernadette (szerk.): *IX. Képzés és Gyakorlat Nemzetközi Neveléstudományi Konferencia: Nevelés és tudomány, neveléstudomány a 21. században: Tanulmánykötet*. Kaposvár: Kaposvári Egyetem Pedagógiai Kar; Nyugat-magyarországi Egyetem Benedek Elek Pedagógiai Kar, 2015. pp. 86–92.
<https://www.irodalomterapia.hu/publikaciok/Beres-idosek.pdf>
- Csorba-Simon Eszter: Szárnyat adó szövegek – az irodalomterápia hatása a

gyermekotthonban élő kamaszokra, Könyvtári Figyelő, 2019 (3) pp. 400-406.

https://www.epa.hu/00100/00143/00357/pdf/EPA00143_konyvtari_figyelo_2019_03_400-406.pdf

3. A biblioterapeuta tevékenységének etikai és jogi kérdései

Ajánlott szakirodalom:

- *A Magyar Irodalomterápiás Társaság etikai kódexe.* Budapest: Magyar Irodalomterápiás Társaság, 2018.
<http://www.irodalomterapia.hu/publikaciok/etikai-kodex2.pdf>
- Halász Annamária: *A Magyar Irodalomterápiás Társaság tevékenységének szerzői jogi elemzése.* Budapest, 2018.
<https://www.irodalomterapia.hu/publikaciok/jogi-allasfoglalas.pdf>
- Tiringner István (szerk.): *A pszichoterápiás gyakorlat etikai kérdései.* Budapest: MentalPort, 2023.

4. A gyermekek fejlesztő biblioterápiájának céljai, módszerei, példái

Ajánlott szakirodalom:

- Bartos Éva: Gyermekek biblioterápiája. *Fordulópont*, 1999, 2-3. sz. pp. 93–106. (Nem pont ez a forrás, de nagyon hasonló: <https://mek.oszk.hu/05400/05496/05496.pdf>)
- Béres Judit: „Azért olvasok, hogy éljek” Az olvasásnépszerűsítéstől az irodalomterápiáig. Pécs: Kronosz Kiadó, 2017.
- Béres Judit – Sóron Ildikó – Tegzes Tünde – Zsidai B.: Hátrányos helyzetű középiskolások biblioterápiája. *Könyvtári Figyelő*, 2014. 4. sz. pp. 459-480.
https://epa.oszk.hu/00100/00143/00095/pdf/EPA00143_konyvtari_figyelo_2014_4_4_59-480.pdf
- Doll, Beth – Doll, Carol: *Fiatalkor biblioterápiája.* Könyvtárosok és mentálhigiénés szakemberek együttműködése.
http://ki.oszk.hu/sites/ki.oszk.hu/files/dokumentumok/biblioterapia_gyermekeknek_es_serduloknek_0.pdf
- Nyirő Gizella: Könyvtári órák művészet- és biblioterápiás módszerekkel. *Könyv, Könyvtár, Könyvtáros*, 2012 (8) pp. 38–40.
https://epa.oszk.hu/01300/01367/00204/pdf/EPA01367_3K_2012_08_38-41.pdf

5. A gyermekirodalom jelentésvilága, műfaji sajátosságai, történeti vázlata és a kortárs irányai. Az olvasáspedagógia céljai, alapelvei, módszerei, az olvasóvá nevelés jelenkori kihívásai

Ajánlott szakirodalom:

- Hansági Ágnes, Hermann Zoltán, Mészáros Márton, Szekeres Nikoletta (2017. szerk.), *Mesebeszéd. A gyermek- és ifjúsági irodalom kézikönyve*, Fiatal Írók Szövetsége, Budapest

- Komáromi Gabriella (1999): *Gyermekirodalom*, Helikon Kiadó, Budapest
- Béres Judit (2017): *Azért olvasok, hogy éljek. Az olvasásnépszerűsítéstől az irodalomterápiáig*, Kronosz Kiadó
- Gődény Andrea (2016): *Olvasáspedagógiai tanulmányok*. Magyar Nyelvi és Irodalmi Tanszék, ELTE TÓK, Budapest.
<https://www.tok.elte.hu/dstore/document/1121/olvaspedagogia.pdf>

6. Hátrányos helyzetű gyerekek és serdülők olvasásszocializációjának segítése biblioterápiával

Ajánlott szakirodalom:

- Asztalos-varga Csilla: Kiszakadva a családból – a gyermekotthonban élő gyermekek traumáinak enyhítése biblioterápiával. *Könyvtári Figyelő*, 2014 (3) 308–311.
https://epa.oszk.hu/00100/00143/00094/pdf/EPA00143_konyvtari_figyelo_2014_3_3_08-311.pdf
- Bereiné Vasas Andrea: „Ezt maga sütötte?” Biblioterápia egy borsodi település roma iskolásainak. *Könyv, Könyvtár, Könyvtáros*, 2019 (1) 41–48. Elérhető: <http://www.irodalomterapia.hu/publikaciok/ezt-maga-sutotte.pdf>
- Béres Judit: *Magamat írom és olvasom. Közösségtalálás, érzelmi támasz és érzékenyítés a gyerekek és fiatalok biblioterápiájában*. Bp., Petőfi Irodalmi Ügynökség Ifjúsági és Gyerekirodalmi Centrum, 2021. Elérhető: [Magamat írom és olvasom - IGYIC](#)
- Béres Judit – Sóron Ildikó – Tegzes Tünde – Zsidai Borbála: Hátrányos helyzetű középiskolások biblioterápiája. *Könyvtári Figyelő*, 2014 (4) 459–480.
https://epa.oszk.hu/00100/00143/00095/pdf/EPA00143_konyvtari_figyelo_2014_4_4_59-480.pdf
- Csorba-Simon Eszter: Szárnyat adó szövegek – az irodalomterápia hatása a gyermekotthonban élő kamaszokra. *Könyvtári Figyelő*, 2019 (12) Elérhető: <http://ki2.oszk.hu/kf/2019/12/szarnyat-ado-szovegek-%e2%80%93-az-irodalomterapia-hatasa-a-gyermekotthonban-elo-kamaszokra/#more-12526>
- Doll, Beth – Doll, Carol: *Fiatalok biblioterápiája. Könyvtárosok és mentálhigiénés szakemberek együttműködése*. Elérhető: https://ki.oszk.hu/sites/default/files/dokumentumtar/biblioterapia_gyermekeknek_es_serduloknek.pdf
- Réger Zita: Cigány gyerekek nyelvi problémái és iskolai esélyei. *Iskolakultúra*, 1995 (24) 102-106.
<https://www.iskolakultura.hu/index.php/iskolakultura/article/view/31229/30946>
https://real.mtak.hu/161619/1/iskolakultura_1995_024_102-106.pdf

7. A fejlesztő biblioterápia irodalomtudományi, műfajelméleti és szimbólumismereti alapjai

Ajánlott szakirodalom:

- Bókay Antal (2006): *Bevezetés az irodalomtudományba*, Osiris Kiadó, Budapest
- Irodalmi Magazin 2022/2. *Irodalom és tudomány*.
<https://irodalmimagazin.hu/lapszamok/irodalmi-magazin/2022-06-08>

- Pál József, Újvári Edit (1996): Szimbólumtár. *Jelképek, motívumok, témák az egyetemes és magyar kultúrából*, Balassi Kiadó, Budapest
- Szerdahelyi István (1996): Irodalomelmélet mindenkinek, Akadémiai Kiadó, Budapest

8. Az irodalom és művészet, mint lehetséges erőforrások, védőfaktorok / lehetséges rizikótényezők a fejlődés folyamatában. (Humánökológiai rendszer, disztális és proximális hatások, rizikó- és védőfaktorok a fejlődésben, sérülékenység, reziliencia.)

Ajánlott szakirodalom:

- Kollár K., Szabó É. (szerk) (2017): Fejlődés, szocializáció és környezet. In: Pedagógusok pszichológiai kézikönyve. Osiris Kiadó, Budapest. 40-74. (különösen 54-64).
<https://drive.google.com/file/d/1ud8V9zzWvzjMVwwLmkmouL5cunp3BasO/view>
- Danis I., Kalmár M. (2011): A fejlődés természete és modelljei In: Danis I., Farkas M., Herczog M., Szilvási L. (szerk.): *Génektől a társadalomig: a koragyermekkori fejlődés színterei* NCSSZI, Budapest 76-124.
https://drive.google.com/file/d/1nCmtxsbjW7SORctGSPF3R4LrRWE_105j/view?usp=classroom_web&authuser=2
- Cole, S. - R. Cole (2006): *Fejldéslélektan* Budapest, Osiris 1. fejezet
<https://drive.google.com/drive/u/2/folders/1nbMuQZf9dxtmyUNhdMrRtWI15-N7o9ih>
- Cs. Ferenczi Sz., Csákvári J. (2018): Reziliencia In: Csákvári J., Cs. Ferenczi Sz., (szerk.): *A fiatalok lehetőségeinek kibontakoztatása: Ajánlásgyűjtemény pedagógusoknak, gyógypedagógusoknak, szociális és egészségügyi szakembereknek a kibontakozó ifjúság támogatására* ELTE BGGYK, Budapest, tankönyv, 143-149.
- Csákvári J., Cs. Ferenczi Sz. (2018): Védőfaktorok In: Csákvári J., Cs. Ferenczi Sz. (szerk.): *A fiatalok lehetőségeinek kibontakoztatása: Ajánlásgyűjtemény pedagógusoknak, gyógypedagógusoknak, szociális és egészségügyi szakembereknek a kibontakozó ifjúság támogatására* ELTE BGGYK, Budapest, tankönyv, 118-142.

9. Mélylélektani – pszichoanalitikus és humanisztikus személyiségelméletek. A művek befogadása: a szerző – mű – olvasó (befogadó) találkozását befolyásoló tényezők.

Ajánlott szakirodalom:

- A “Befogadáslélektan” kurzus classroom-jába feltöltött anyagok: **cd5of4y**
- A “Személyiséglélektan” kurzus classroom-jába feltöltött anyagok: **ssx7etr**
- Carver, C.S., Scheier, M.F. (2006): *Személyiségpszichológia*. Osiris Kiadó, Budapest, 8. 10. 11. fejezet
- Gyöngyösiné Kiss Enikő (2007): Az önmegvalósítás és pozitív önértékelés szükségletei Maslow és Rogers pszichológiájában In: Gyöngyösiné Kiss E., Oláh A. (szerk): *Vázlatok a személyiségről – a személyiség-lélektan alapvető irányzatainak tükrében* Új Mandátum Könyvkiadó, Budapest, 244-260.o.
- Papp-Zipernovszky O. (2011): A pszichoanalitikus befogadás-elméletek empirikus vizsgálata az irodalom és a film területén *Imágó Budapest* 1(22) 41-50.

- Illés A. (2009): Művészetterápia a közoktatásban: elméleti lehetőségek és etikai megfontolások *Új Pedagógiai Szemle* 59., 5-6. 233-240.
https://epa.oszk.hu/00000/00035/00133/pdf/EPA00035_upsz_200905_233-240.pdf
- Papp O. (2005): A befogadási tér változásai József Attila „Füst” című versének értelmezése során *Thalassa*, 2-3., 81-106.
[http://imago.mtapi.hu/a_folyoirat/e_szovegek/pdf/\(16\)2005_2-3/081-106_Papp-O.pdf](http://imago.mtapi.hu/a_folyoirat/e_szovegek/pdf/(16)2005_2-3/081-106_Papp-O.pdf)

10. Módszertani lehetőségek, technikák és eljárások a különböző biblioterápiákban

Ajánlott szakirodalom:

- Pethőné Nagy Csilla (2005): *Módszertani kézikönyv*. Korona Kiadó
- Papp Ágnes Klára (2016): Katarzisz és karnevál. In: *Helikon Irodalomtudományi Szemle* 2. szám https://iti.abtk.hu/images/kiadvanyok/helikon/Helikon_2016_2.pdf
- Béres Judit (2022): *Élet a sorok között (Irodalomterápiás gyakorlatok mindenkinek)*. Libri Kiadó.
- James W. Pennebaker – John F. Evans (2008): *Gyógyító írás*. Kulcslyuk Kiadó.
- Samu Ágnes (2004): *Kreatív írás*. Holnap Kiadó.

11. A művészetek terápiás alkalmazásai

Ajánlott szakirodalom:

- Illés A. (2009): Művészetterápia a közoktatásban: elméleti lehetőségek és etikai megfontolások *Új Pedagógiai Szemle* 59., 5-6. 233-240.
https://epa.oszk.hu/00000/00035/00133/pdf/EPA00035_upsz_200905_233-240.pdf
- Juhász Sándor (szerk. 1991): *Nonverbális pszichoterápiák*. Animula Kiadó, Budapest.